

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH040041
NAZWA
OBSZARU Wydmy Kotliny Toruńskiej

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH040041	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Wydmy Kotliny Toruńskiej

1.4. Data opracowania 2014-04	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2014-04
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2015-12
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-01
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 19 października 2021 r. w spr. soo Wydmy Kotliny Toruńskiej (PLH040041)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
18.6128

Szerokość geograficzna
52.9319

2.2. Powierzchnia [ha]:

5289.91

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL61	Kujawsko-Pomorskie
------	--------------------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
2330			718.37		M	B	A	B	B
4030			789.25		M	B	B	B	B
9170			5.41		M	D			
9110			0.63		M	D			

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki				Populacja na obszarze				Ocena obszaru	
		Nazwa					Jakość		

Grupa	Kod	naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	1352	Canis lupus			p	4	15	i	R	G	C	A	C	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N19	24.24
N09	56.33
N08	2.97
N17	16.46
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Ostoja obejmuje duży, w dużej części nie zalesiony fragment Kotliny ToruńskoBydgoskiej. Znajduje się tu jeden z większych śródlądowych obszarów wydmych Polski. Na obraz morfologiczny Kotliny składają się przede wszystkim, poza terasami i krawędziami różnego wieku, liczne pagórkowate formy, podłużne wały, najczęściej łukowatego kształtu pochodzenia eolicznego. Kształty tych form oraz kształty wydym łukowoparabolicznych, o lepiej lub gorzej wymodelowanych ramionach, oraz nachylenie zboczy wykazują, że główną siłą modelującą wydmy w Kotlinie były wiatry z kierunku zachodniego. Koncentracja wydym w części środkowej i wschodniej wskazuje na przemieszczanie utworów eolicznych z zachodu ku wschodowi. Na tym obszarze można wyróżnić zarysowujące się pola wydymowe o kształtach zbliżonych do elipsy, ściętej od strony zachodniej. Przedstawiają one dzisiaj na ogół formy zamarłe, najczęściej pokryte lasem sosnowym, rzadziej wrzosowiskami. W różnych częściach Kotliny nagromadzone wydmy tworzą sześć większych pól wydmych. Opisywana ostoja obejmuje w dużej części pole IV toruńsko-aleksandrowsko-gniewkowskie, położone na lewym brzegu pradoliny pomiędzy rzekami Zieloną i Tonczyną (współczesna nazwa Tążyńska). Wschodnią jego granicę stanowi Wisła, a południową krawędź wysoczyzny na odcinku Aleksandrów – Gniewkowo. Utwory eoliczne w tej części Kotliny występują głównie na górnym, środkowym (V, VI) i dolnym tarasie, a w mniejszych zespołach spotkać je można i na terasie nadzalewowej – II (w Nieszawce i na Rudaku koło Torunia).

Ogólnie na opisywanym terenie przeważają wydmy o wysokościach względnych wahających się od 10 m do 25 m – największa kulminacja ok. 45 m, a położone są na wyższych poziomach dolinnych i na wysoczyźnie

morenowej. Wydmy znajdujące się na tarasach nadzalewowych z reguły są mniejsze, a ich wysokości względne osiągają najwyżej 10 m.

Ostoja w całości leży na terenie OChK „Obszar wydmy śródlądowych na południe od Torunia”, który w 99,4 % pokryty jest lasami i wrzosowiskami. Cała powierzchnia leśna znajduje się w strefie „lasów ochronnych wokół Torunia”, stanowiących jego południowe „zielone płuca”. W krajobrazie centralnej części ostoji dominują wrzosowiska i murawy pokrywające wydmy. Urozmaicają go różnowiekowe, kształtujące się spontanicznie bory sosnowe oraz „laski” brzoźowe i brzoźowo-sosnowe, niekiedy z domieszką osiki. W miejscach żyzniejszych spotyka się także niewielkie fragmenty dąbrów. Od wschodu, zachodu i północy opisywany teren graniczy z lasami gospodarczymi, w których dominują zbiorowiska borowe. Od strony południowej ostoja częściowo obejmuje strefę krawędziową Wysoczyzny Kujawskiej. Siedliska są tu żyzniejsze i wśród nasadzeń sosnowych spotyka się także niewielkie fragmenty lasów grądowych i dąbrów świetlistych.

4.2. Jakość i znaczenie

2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (Corynephorus, Agrostis) Reprezentatywność siedliska oceniono jako dobrą (B) - jest ono dość dobrze wykształcone w obrębie obszaru. [9]

Ocena powierzchni względnej B - Z uwagi na ogólną powierzchnię siedliska w obszarze Natura 2000, szacuje się, że zajmuje ono powyżej 2% powierzchni krajowej. [9]

Ocena stanu zachowania B - siedlisko charakteryzuje się dobrze zachowaną strukturą oraz przejawia dobre perspektywy zachowania, nie jest konieczne podejmowanie działań odtwarzających siedlisko. [9]

Ocena ogólna - w oparciu o powyższe kryteria - dobra (B). [9]

4030 suche wrzosowiska (Calluno-Genistion, Pohlion-Callunion, Calluno-Arctostaphylon)

Reprezentatywność siedliska oceniono jako dobrą (B) - jest ono dość dobrze wykształcone w obrębie obszaru.

Ocena powierzchni względnej B- Z uwagi na ogólną powierzchnię siedliska w obszarze Natura 2000, szacuje się, że zajmuje ono powyżej 2% powierzchni krajowej.

Ocena stanu zachowania B - siedlisko charakteryzuje się dobrze zachowaną strukturą oraz przejawia dobre perspektywy zachowania, nie jest konieczne podejmowanie działań odtwarzających siedlisko.

W oparciu o powyższe zdecydowano o przyznaniu oceny ogólnej dobrej (B).

9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum). siedlisko występuje w obszarze w formie trzech niewielkich płątów (o powierzchniach 1,12, 1,23 oraz 2,51 ha), łącznie zajmując 5,41 ha. [9]

Stan zachowania ww. płątów siedliska wskazuje, że znajdują się one w złym stanie i zagrożone są utratą specyfiki lub znacznym pogorszeniem stanu. Biorąc pod uwagę niereprezentatywność płątów siedliska w obszarze oraz jego sumaryczną, niewielką (nieistotną z punktu widzenia zachowania krajowych zasobów siedliska) powierzchnię, uzasadnione jest przyznanie oceny D. [0]

9110 dąbrowy ciepłolubne (Quercetalia pubescenti-petraeae). Siedlisko występuje w obszarze w formie jednego płątu o powierzchni poniżej 1 ha. Stan zachowania ww. płątu wskazuje, że stanowi on siedlisko o uproszczonym składzie gatunkowym, dla którego podstawowym zagrożeniem są procesy gładzenia. Z uwagi na niewielką (nieistotną z punktu widzenia zachowania krajowych zasobów siedliska) powierzchnię, uzasadnione jest przyznanie oceny D.

1352 Canis lupus wilk

Obszar jest wykorzystywany przez wilka przez cały rok [9, 7, 8]. Ponadto obszar Natura 2000 stanowi element korytarza ekologicznego, wykorzystywanego w czasie migracji gatunku. Dane [8] wskazują na obecność w obszarze dwóch rodzin, wyprowadzających młode. Brak jest szczegółowych informacji na temat ilości osobników migrujących.

W oparciu o powyższe można określić liczebność populacji w obszarze, jako wynoszącą od 4 do 15 osobników, co stanowi ok. 1% populacji krajowej i wskazuje na przyznanie oceny C.

Stan zachowania na podstawie zachowania warunków siedliskowych ocenia się jako doskonały (A), gdyż obszar stanowi zamknięty poligon wojskowy, w którym populacja znajduje bardzo dobre warunki do rozrodu. Obecna jest również baza żerowa, a obecność wilka (na podstawie wskazań PUL) uwzględniana jest przy planowaniu i realizowaniu gospodarki łowieckiej.

Populacja posiada możliwość swobodnej migracji i jest nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku (ocena C).

W oparciu o powyższe, uwzględniając warunki siedliskowe dla gatunki, a także liczebność populacji w obszarze i populacji krajowej zdecydowano o przyznaniu oceny ogólnej dobrej (B).

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	D01.04		o
L	G01.03		o
M	F03		o
M	D01.02		o
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	J01.01		i
L	B02		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Buchalczyk T., 1992, Wilk, Canis lupus (Linne, 1758). W: Głowaciński Z. (red.) Polska czerwona księga zwierząt. PWRiL, Warszawa: 73-76.2. Cyzman W., Wincenciak A., Ponikiewska A., 2007, Sprawozdanie z inwentaryzacji siedlisk i gatunków roślin z listy Natura 2000 w Nadleśnictwie Gniewkowo, Archiwum Nadleśnictwa Gniewkowo,3. Cyzman W. (kier. zespołu), Gugnacka-Fiodor W., Hołownia I., Adamska E., Przysłaski A., Krawczyk K., Buszko J., Pawlikowski T., Maciejewski K., Deptuła M., Zielski A., Dorożyński R., Marszelewski W., Stetkiewicz A., Erdman J., 1998, Program ochrony przyrody, - stan na 1998. 01. 01, Nadleśnictwo Gniewkowo, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu4. Jędrzejewski W., Nowak S., Schmidt K., Jędrzejewska B., 2002, Wilk i Ryś w Polsce - wyniki inwentaryzacji w 2001 roku. Kosmos 51 (4): 491-499.5. Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K.,

Jędrzejewska B., Wójcik J., M., Zalewska H., Pilot M. 2005. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie wykonane dla Ministerstwa Środowiska Umowa nr 13/N/2004 z dn. 29 XII 2004 r.) w ramach realizacji programu Phare PL0105.02 „Wdrażanie Europejskiej Sieci Ekologicznej na terenie Polski”. ZBS Białowieża. s. 84.6. Przystalski A. 2004. Kręgowce województwa kujawsko-pomorskiego. W: Raport o stanie przyrody województwa kujawsko-pomorskiego. Dąbrowski M., Leszczyńska-Deja K., Machnikowski M., Smoleński P. (red.), Bydgoszcz.7. Sewerniak P. 2010. Wolves in the Toruń Basin. Ecological Questions 13/2010: 47-54.8. Sewerniak P. 2015. Wolves (Canis lupus) in the Toruń Basin (N Poland): actual status and problems concerning the population. Ecological Questions 21/2015: 55-59. <http://dx.doi.org/10.12775/EQ.2015.0089>. Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwo Gniewkowo, obręby: Gniewkowo, Otłoczyn na okres gospodarczy od 2018.01.01 do 2027.12.3110. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. 2021. Opinia nt. występowania siedliska przyrodniczego 6120 ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae) w obszarze Natura 2000 Wydmy Kotliny Toruńskiej PLH040041.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	99.96				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Wydmy na południe od Torunia	*	99.96

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Adres:	Polska Dworcowa 81 85-009 Bydgoszcz
Adres e-mail:	kancelaria.bydgoszcz@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwo Gniewkowo, obręby: Gniewkowo, Otłoczyn na okres gospodarczy od 2018.01.01 do 2027.12.31 Link: https://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/dg/rdlp_torun/nadl_gniewkowo/plan_urzadzania_lasu/czesc_opisowa
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH040041

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☐

Tak

☒

Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)